

عنوان مقاله:

نقش سیاسی حاجب در دوره اول خلافت عباسی (132-232ق) مطالعه موردی: خاندان ربیع

محل انتشار:

دوفصلنامه تاریخ و فرهنگ، دوره 50، شماره 1 (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 21

نویسندگان:

محمدجعفر اشکواری - دانشگاه زنجان

سیده زهرا موسوی - دانشگاه زنجان

خلاصه مقاله:

دوره اول خلافت عباسی (132-232ق) با دیوانسالاری منسجم و قدرتمند همراه بود که در آن، وزیر و حاجب از منصب‌های مهم و بانفوذ به شمار می‌رفت. حاجبان که در آغاز پرده‌دار بودند، وظایف و اختیارات گسترده‌ای گرفتند و در وقایع مهم مانند جانشینی خلفا نیز تأثیرگذار شدند. خاندان ربیع در این دوره در مقام وزیر و حاجب نقش مهمی در وقایع سیاسی ایفا کرد و حتی اسباب سقوط خاندان برمکی را فراهم ساخت. پژوهش حاضر به واکاوی نقش و جایگاه حاجب در دوره اول خلافت عباسی با تأکید بر خاندان ربیع می‌پردازد. یافته‌های این پژوهش که به شیوه توصیفی - تحلیلی و با استفاده از مفهوم پاتریمونیال - بوروکراتیک ماکس وبر انجام شده، نشان می‌دهد که رشد سریع دیوانسالاری، نفوذ بیش‌ازحد دیوانیان، بدگمانی حاکم و درنهایت برکناری یا قتل افراد را به دنبال داشت که این موضوع درباره نفوذ ربیع و فضل بن ربیع و سرانجام آن‌ها صادق است.

کلمات کلیدی:

حاجب، خاندان ربیع، دوره اول عباسی، حاکمیت پاتریمونیال - بوروکراتیک

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1141240>

